

ДОКЛАД

ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ В СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ 2022 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Резюме с акценти от постигнатото през 2022 г.	2
2. Дейности за постигане на Специфична цел 1. Осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, основано на високо ниво на научните изследвания	3
3. Дейности за постигане на Специфична цел 2. Повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учените и специалистите, заети в научноизследователска дейност, посредством осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и добри условия за труд	3
4. Дейности за постигане на Специфична цел 3. Повишаване на броя на учените до характерни за ЕС нива и балансираното им разпределение по възраст, пол, научни области и региони.	4
5. Дейности за постигане на Специфична цел 4. Развитие, поддържане и ефективно използване на модерна научна инфраструктура, балансирана по тематични области и региони, и осигуряване на необходим достъп до европейска и международна научна инфраструктура	5
6. Дейности за постигане на Специфична цел 5. Устойчиво възстановяване на международните позиции на страната по количество и качество на международно видимата научна продукция	6
7. Дейности за постигане на Специфична цел 6. Повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от регионално и национално значение.	6
8. Дейности за постигане на Специфична цел 7. Поощряване на приложните научни изследвания и фокусирането им върху приоритетните области на ИСИС	7
9. Дейности за постигане на Специфична цел 8. Стимулиране на частните инвестиции в науката	7
10. Дейности за постигане на Специфична цел 9. Разширяване на участието на българската научна общност в европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество, като информация за изпълняване на двустранни спогодби, споразумения и др. двустранни документи (Междуправителствени и/или междунституционални)	8
11. Дейности за постигане на Специфична цел 10. Значително интензифициране на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото като цяло	9
12. Насоки за бъдеща работа през 2023 г.	10

1. Резюме с акценти от постигнатото през 2022 г.

Акцент в работата на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ през 2022 г. бе поставен върху засилване на публикационната активност в издания реферирани или индексирани в световните бази данни Web of Science или Scopus и респективно насърчаване на научните изследвания в областта на икономиката, администрацията и управлението. Тези целенасочени действия са изцяло в контекста на активната политика на ВУ при спазване принципите за отворен достъп до научна информация и научни данни. В подкрепа на инициативата Open Access CA поддържа онлайн хранилище DLib (<https://dlib.uni-svishtov.bg/?locale-attribute=bg>) за публикувани и непубликувани научни трудове, включително статии и студии от периодичните издания на ВУ, доклади от научни конференции, защитени докторски дисертации, учебници, хабилитационни трудове и монографии. Данните от Виртуалната библиотека на СА са интегрирана към Български портал за отворена наука (BPOS) като с това тя се превръща в един от водещите за България доставчици на съдържание за портала. Академията в този аспект е провокирана от европейските тенденции и добри практики в областта на научните изследвания и споделянето на научна продукция, работата в мрежи и възможностите за развитие на научния потенциал чрез проектно финансиране.

Отчита се и напредък в изпълнението на проект: „Икономическото образование в България 2030“. В него ВУ си партнира с УНСС, Бургаския свободен университет, Националната спортна академия и Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България. Проектът е финансиран по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020, като бюджетът на Академията възлиза на 1 137 852,10 лв.

Продължава участието на „Д. А. Ценов“ в международен изследователски проект Central European Network for Sustainable and Innovative Economy“ (CENetSIE); (Централно-Европейска мрежа за устойчива и иновативна икономика (CENetSIE)) с шест партниращи организации. В рамките на реализацията му са създадени 2 научни мрежи, в които Стопанска академия е не само член, а и учредяваща институция. „CENetSIE“ има за цел повишаване осведомеността по проблеми, свързани с устойчивата и иновативна икономика и публикуване на научно съдържание под формата монографични трудове. „Central European Network for Sustainable and Innovative Economy“ CIII-PL-1605-01-2122, създадена по програма CEEPUS, е международна научна мрежа за обмен на преподаватели, докторанти и студенти, споделяне на ресурси, преподаване и добри практики.

Продължава и работата на изследователски екип от Академията, който осигурява научната експертиза в рамките на финансирания през м. декември 2021 г. от Националния иновационен фонд проект „Иновативен метод и информационно-технологичен софтуер за автоматична счетоводна среда“, изпълняван от „ИНЕКС-Проект“ ООД. Основната цел на проекта е да предложи иновационен информационно-технологичен продукт за автоматична счетоводна среда. Бюджетът на Стопанска академия като партньор е в размер на 40 954.00 лв.

Успешно се изпълняват текущи проекти, финансирани от Фонд „Научни изследвания“ с водещ бенефициент СА, а именно проект „Развитие на селските територии в условията на трансформираща се към устойчивост икономика“ и „Конвергенция или дивергенция в ЕС: оценка на интегрираните териториални инвестиции в европейската политика за регионално развитие“. Стопанска академия затвърждава своите позиции като активно работеща институция в сферата на научните изследвания като през 2022 г. сключва още два договора с ФНИ за проект „Формални и неформални иновационни мрежи“ с бюджет от 198 160 лв. по схемата за финансиране на фундаментални научни изследвания и за проект „Изкуственият интелект в икономическата перспектива“ с бюджет 39 850 лв. в рамките на конкурс за финансиране на фундаментални изследвания на млади учени и постдокторанти.

През отчетната година ВУ активизира и своята дейност в рамките на международната мрежа EUopreneurship Network, която насърчава сътрудничеството между заинтересовани страни в областта на предприемачеството в цяла Европа. В тази връзка СА изпълнявани 11 проекта с партньори по програма ЕРАЗЪМ+ през 2022 г. В 8 от тях ВУ е водещ партньор.

Със средства от държавния бюджет за финансиране на присъщата на държавните висши училища научна дейност в СА „Д. А. Ценов“ са финансирани 13 едногодишни проекти – 11 научноизследователски и 2 за частично финансиране на научен форум. Те са намерили широк отзвук чрез организирани 9 кръгли маси, 2 уебинара, 2 международни научно-практически конференции, 1 онлайн публична лекция, 1 тренинг по професионална реализация, 1 онлайн семинар с бизнеса и Тържествено честване „85 години Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – традиции и иновации и 110 години от дарението на Димитър Ценов“. Във форумите са взели участие общо 688 преподаватели, докторанти и студенти.

2. Дейности за постигане на Специфична цел 1. Осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, основано на високо ниво на научните изследвания

В Стопанска академия са въведени единните национални критерии за академични длъжности и научни степени, съобразени със специфичните изисквания за ПН 3.7 и ПН 3.8, като чрез Правилника за развитието на академичния състав в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов (<https://bit.ly/3ODb8zO>) са разписани критериите за заемане на определените в ЗВО, ЗРАС и Правилника за академични длъжности. С Решение № 6 от 06.04.2022 г. на Академичен съвет при СА са утвърдени Вътрешни правила за планиране, разпределение и разходване на целево предоставените средства от Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов за подпомагане на научноизследователската дейност на докторанти. С тях се регламентира реда и процедурата за финансово подпомагане на докторанти, обучавани в редовна форма като с това се насърчава участието им в научни форуми и достигане на високо ниво на научните им изследвания чрез осигуряване на достъп до специализирана литература, платени бази от данни и закупуване на специализирани софтуери. В подкрепа на политиката на ВУ за осигуряване на висока квалификация, при изпълнение дейностите по проект „Икономическото образование в България 2030“ част от академичния състав осъществи краткосрочни специализации в асоциирани партньори. През 2022 г. институционално бе дадена възможност на преподаватели от СА да се включат в обучение за иновативни образователни технологии, част от изпълнение на Национална програма „Повишаване компетентностите на преподавателите от държавните висши училища, подготвящи бъдещи учители“, с което се повиши квалификацията им. За насърчаване на научно-изследователската им дейност, респективно свързаното с нея кариерно израстване е осигурен безплатен достъп на преподаватели, изследователи, докторанти и студенти до техника, софтуер и хардуер, необходими за осъществяване на качествени научни изследвания, както и за осигуряването на адекватен и дигитализиран учебен процес, участие в проекти, мобилност и партньорство.

3. Дейности за постигане на Специфична цел 2 Повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учените и специалистите, заети в научноизследователска дейност, посредством осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и добри условия за труд

През 2022 г. са определени нови, по-високи нива на РЗ на академичния състав (т. 4 от Решение №2/21.09.2022 г. на АС). Прилага се и Методиката за определяне на разпределението на средствата за допълнителни трудови възнаграждения, награди или други финансови стимули за авторство или съавторство на научни публикации в списания, реферирани или индексирани в световните бази данни Web of Science или Scopus до 2 000 лв. Методиката заедно с действащите Вътрешни правила за формиране на работната заплата в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ –

Свищов отразяват усилията на ръководството за стимулиране на академичния състав към висока публикационна активност. Стопанска академия осигурява възможност на младите учени, докторанти и постдокторанти за минимум 30% допълнително възнаграждение посредством участието им в проекти, имплементирани от ВУ, както и преференциални цени за преподавателите, изследователите, докторантите и студентите до местата за настаняване и две бази за обучение и отдих, собственост на Стопанска академия. Работещите в СА, които са членове на НБС „ВОН“ – КНСБ използват членски карти гарантиращи отстъпки от цени на стоки и услуги не само в гр. Свищов, но и на територията на цялата страна съобразно сключени 23 договора за сътрудничество с търговски обекти.

4. Дейности за постигане на Специфична цел 3. Повишаване на броя на учените до характерни за ЕС нива и балансираното им разпределение по възраст, пол, научни области и региони.

В Стопанска академия са въведени и действат **открити, прозрачни и основани на индивидуалните постижения практики** за назначаване и наемане на изследователи. Поради обективни обстоятелства, свързани с финансовото състояние на Академията и действащата към 2022 г. Програма за оптимизация на Стопанска академия от 2020 г. с Решение на Академичния съвет бе наложен мораториум върху кариерното развитие във ВУ. Мораториумът отпадна през 2023 г. В резултат на неговото действие, обаче се наблюдава намаляване на числеността (160 лица на основен ТД и 1 лице на договор за допълнителен труд) и нарастване на средната възраст на академичния състав, като динамика има само в ОНС „Доктор“, където през 2022 година, се наблюдава увеличение с 29% на обучаваните докторанти – 163 (Вж. Таблица 1) или относителен дял от 0.77 докторанти на 1 изследовател в Стопанска академия.

Таблица 1. Справка за обучаваните докторанти в Стопанска Академия „Д. А. Ценов“ – Свищов за 2022 година

Факултет	Форма на обучение			Професионално направление	
	Редовна	Задочна	Самост.	3.8.	3.7.
„Финанси“	49	32	2	83	0
„Производствен и търговски бизнес“	12	15	0	27	0
„Мениджмънт и маркетинг“	22	15	2	21	17
„Счетоводна отчетност“	10	2	2	14	0
Общо:	93	64	6	145	17

В Академията се прилага стриктна политика по отношение на академичното израстване, а при привличане на нови кадри се поставя акцент върху обновяването на академичния състав и респективно привличането на млади учени.

Равнопоставеността между половете и недопускането на дискриминация са сред основните принципи, залегнали в политиките на Стопанска академия, в **Плана за равнопоставеност между половете 2021 – 2024**, приет с Решение №3/15.12.2021 г. на АС, както и в **Системата от критерии и показатели за оценка и класиране на проектни предложения, финансирани целево от държавния бюджет за присъщата на СА „Д. А. Ценов“ научна дейност** (Приложение към Вътрешните правила). На база на сключените междуинституционални договора с висши училища от 46 държави се осъществява кредитна мобилност на студенти и персонал по програма „Еразъм+“, с което Стопанската академия осигурява възможност на преподавателите, студентите и докторантите за осъществяване на мобилност с цел преподаване/обучение. През 2022 г. бяха осъществени и **23** изходящи и **3** входящи мобилности на преподаватели в рамките на изпълнението на проект „Икономическото

образование в България 2030“, което е предпоставка за **повишаване на квалификацията посредством специализации в чужбина и повишаване на мобилността на учениците.**

5. Дейности за постигане на Специфична цел 4. Развитие, поддържане и ефективно използване на модерна научна инфраструктура, балансирана по тематични области и региони, и осигуряване на необходим достъп до европейска и международна научна инфраструктура

Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов е част от международната академична инфраструктура Eudoram използвана в Европа, САЩ, Канада, Азия и Япония, чиято цел е всички студенти и преподаватели да използват достъп до безжичен интернет, без регистрация в мрежата Eudoram.

Във връзка с **подобряване на научната инфраструктура** се отчита напредъка в изпълнението на проект по ОП НОИР „Икономическо образование в България 2030“ с водещ бенефициент УНСС и партньори Стопанска академия „Д. А. Ценов“; Бургаски свободен университет; Национална спортна академия „Васил Левски“; Сдружение „Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България“ – КРИБ. Към момента научноизследователската инфраструктура на Стопанска академия обединява 1 институт, 7 центъра, 8 лаборатории и 11 специализирани кабинети, които осигуряват на изследователите от ВУ възможност за провеждане на качествени научни изследвания. От тях две дигитални класни стаи и една дигитална лаборатория бяха открити през 2022 г. като те са оборудвани с най-висок клас хардуерни продукти за провеждане на интерактивно обучение като част от дейностите по проект BG05M2OP001-2.016-0004-C01 „Икономическото образование в България 2030“.

От друга страна чрез своята Електронната библиотека - DLib ВУ осигурява видимост на своите издания чрез електронно пълнотекстово публикуване като по този начин разширява научната инфраструктура. Благодарение на установената свързаност между Dlib и Български портал за отворена наука (BPOS), Академията е един от водещите за България доставчици на съдържание за портала. Академията поддържа безплатна електронна библиотека (dlib.unisvistov.bg), реализирана като DuraSpace хранилище (<http://www.dlib.org/Dspace>). DuraSpace е софтуер с отворен код, разработен в резултат от партньорство между HP и MIT Library, и решава въпроса с необходимостта да се архивират разнородни видове електронни документи, които са асоциирани с различни работни последователности по създаването си. DuraSpace в Стопанска академия е интегриран със системата Google Scholar, която индексират пълнотекстови публикации или библиографски метаданни. Това позволява Google Scholar да се използва за определяне на различни наукометрични показатели на преподаватели в СА „Д. А. Ценов“, наред със същата функционалност, предлагана от Scopus и Web Of Science. Google Scholar също така е изключително полезен инструмент за популяризирането на публикациите на Стопанска академия сред по-широка научна общност. Безспорният успех на ВУ в администрирането на наука при условия на отворен достъп се потвърждава от препратките към „Цифрово хранилище на Стопанска Академия „Д. А. Ценов“ – Свищов“ в Националния план за развитие на инициативата за отворена наука в Република България.

От МОН е предоставен оторизиран достъп на българските държавни висши училища, вкл. и на Стопанската академия, до базите данни Web of Science и Scopus. Базите данни на EBSCO Publishing и по-специално на колекцията Business Source Complete, RePec, Emerald insight, Scimago Journal & Country Rank (SJR), JSTOR, Engineering Village, Embase, Blackwell Publishing on-line wiley Online Library, SSRN – Social Science Research Network, NBER – National Bureau of Economic Research са достъпни за потребителите на информационни услуги от СА „Д. А. Ценов“. Осигурен е достъп и до платформите на НАБИС и Соционет.

6. Дейности за постигане на Специфична цел 5. Устойчиво възстановяване на международните позиции на страната по количество и качество на международно видимата научна продукция

Продължава участието на „Д. А. Ценов“ в международен изследователски проект *Central European Network for Sustainable and Innovative Economy* (CENetSIE); (Централно-Европейска мрежа за устойчива и иновативна икономика (CENetSIE)) с шест партниращи организации: Slovak University of Agriculture in Nitra, University of Economics in Prague, Czech University of Life Science in Prague, University of Zagreb, University of Szeged и International Innovation Centre in Kiev. В рамките на реализацията му са създадени 2 научни мрежи, в които Стопанска академия е не само член, а и учредяваща институция. Първата - „CENetSIE“ е съставена от партниращите си в проекта ВУ като нейната цел е повишаване осведомеността по проблеми, свързани с устойчивата и иновативна икономика и публикуване на научно съдържание под формата монографични трудове. Втората - „Central European Network for Sustainable and Innovative Economy“ CIII-PL-1605-01-2122, създадена по програма CEEPUS, е международна научна мрежа за обмен на преподаватели, докторанти и студенти, споделяне на ресурси, преподаване и добри практики. През м. март 2022 г. мрежата получи положителна оценка и финансова подкрепа за още две години.

От началото на 2022 г. Стопанска академия официално е включена в списъка с асоциирани членове на международната SDSN (Sustainable Development Solutions Network) научна мрежа, администрирана от ООН. Продължава участието в още 100 международни научни мрежи – EUopreneurship Network, OECD International Network on Financial Education – OECD/INFE, Central European Network for Sustainable and Innovative Economy, „Central European Network for Sustainable and Innovative Economy“ CIII-PL-1605-01-2122, Асоциация на европейските университети (The European University Association (EUA)), Асоциация на икономическите университети от Югоизточна Европа и Черноморския регион (Association of Economic Universities of South and Eastern Europe and the Black Sea Region – ASECU), Academia.edu, Мрежа на чуждестранните университети-партньори по Програма “Еразъм+” (2014-2020), CZ-0911 „Управленски процеси и тяхното оптимизиране и оценяване“ по програма ЦЕЕПУС III и Black Sea and Eastern Mediterranean Academic Network (BSEMAN).

7. Дейности за постигане на Специфична цел 6. Повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от регионално и национално значение

През периода 2021 г. - 2022 г. изследователи от Стопанска академия са реализирали общо 51 научни публикации в издания индексирани в световните наукометрични база-данни SCOPUS (<https://bit.ly/3nIQM25>) и Web of Science (<https://bit.ly/3u55Epo>). От тях 36 са индексирани през отчетната 2022 г. Нараства и общият брой цитирания на уникални автори от Академията – 76 бр. за 2022 г. при 19 бр. за 2021 г. (в Scopus - <https://bit.ly/39TEivx> и в Web of Science <https://bit.ly/3OpclFB>). Посочените данни отбелязват тенденция към засилване и **подобряване на позициите на ВУ в международното икономическо пространство и разпознаваемостта на изследователите** по количество и качество на международно видимата научна продукция.

В Стопанска академия активно се работи в посока осъществяване на **насочени фундаментални изследвания**, които могат да допринесат за развитието, както на приложно-насочени научни изследвания, така и на чисти фундаментални изследвания. Към края на 2022 г., екипи от изследователи в Стопанска академия участват в реализацията на 6 проекта, финансирани от Фонд „Научни изследвания“ като по 4 от тях ВУ е водещ бенефициент, а по 2 – партньор. СА „Д. А. Ценов“ е водеща организация по фундаментален научноизследователски проект „Развитие на селските територии в условията на трансформираща се към устойчивост икономика“ с бюджет 170 000 лв., бенефициент по проект „Формални и неформални иновационни мрежи“ с бюджет от 198 160 лв. по схемата за финансиране на фундаментални научни изследвания и по 2 проекта на млади учени и постдокторанти: „Конвергенция или

дивергенция в ЕС: оценка на интегрираните териториални инвестиции в европейската политика за регионално развитие“ с общ бюджет 28 420 лв. и „Изкуственият интелект в икономическата перспектива“ с общ бюджет 39 850 лв. Стопанска академия е партньор в проектите с водещ бенефициент Икономически университет – Варна: *Научноизследователски проект „Устойчиво потребление в градска среда – регионални различия“* стартирал през 2019 г. и *„Дигитализация и дигитални компетентности - тенденции и иновативни практики във висшето образование и пазара на труда“* финансирани по ”Конкурс за финансиране на фундаментални изследвания“ през 2020 г. И двата проекта са със срок за изпълнение от 36 месеца.

През 2022 г. изследователски екип от Академията осигурява научната експертиза в рамките на финансираната през м. декември 2021 г. от Националния иновационен фонд проект *„Иновативен метод и информационно-технологичен софтуер за автоматична счетоводна среда“*, изпълняван от „ИНЕКС-Проект“ ООД. Основната цел на проекта е да предложи иновационен информационно-технологичен продукт за автоматична счетоводна среда. Бюджетът на Стопанска академия като партньор е в размер на 40 954.00 лв.

В рамките на Конкурс за „Българска периодика 2022“ на ФНИ, две от изданията на Академията са получили финансиране в размер на 5000 лв. за всяко. Това са сп. „Народностопански архив“ и сп. „Бизнес управление“. Последното е индексирено в Scopus.

8. Дейности за постигане на Специфична цел 7. Поощряване на приложните научни изследвания и фокусирането им върху приоритетните области на ИСИС

Повишаването качеството на научните изследвания в Стопанска академия е съпътствано със съответното целево финансиране въз основа на обективни показатели за научните резултати. В рамките на организацията се осигурява **финансова подкрепа на специализирани публикации** в реферирани издания и издания с импакт фактор (в индексиралите бази-данни Scopus и Web of science) (<https://bit.ly/3A7f1c1>).

Стопанска академия предоставя на изследователите възможност за осъществяване на безплатна проверка за автентичност на съдържанието и прилежащ към нея доклад за автентичност на предоставената публикация (<https://bit.ly/3xQbM64>).

Съгласно „Вътрешните правила за условията и реда за оценка, планиране, разпределение и разходване на финансови средства, предоставяни от държавния бюджет за финансиране на присъщата за Стопанска академия „Д. А. Ценов“ научна дейност за 2022 г.“ са предвидени средства за частично финансиране на индексирани научни публикации в реферирани издания до 2000 лв. за публикация. Насърчаването на приложни научни изследвания за отчетната година е в три основни направления: Ускорено икономическо развитие и иновации, Устойчиво и балансирано развитие и Дигитална трансформация на икономиката и обществото. Първите два от тях са фокусирани върху аспекти от трите тематични области на ИСИС за Северен централен район: Мехатроника и чисти технологии, Здравословен начин на живот и биотехнологии и Информатика и ИКТ. Третото направление за насърчаване на научни публикации е пряко обвързано с първата тематична област на ИСИС - Информатика и ИКТ.

9. Дейности за постигане на Специфична цел 8. Стимулиране на частните инвестиции в науката

В структурата на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ съществува Център за практико-приложни изследвания „Бъров“ ЕООД, който представлява спин-оф компания, чрез която се осъществява трансфер на научните резултати и постижения на изследователите от академията в бизнеса. Основна цел в развитието на центъра е той да се превърне в **ефективно междинно посредническо звено**, чрез което **да се стимулират частните инвестиции в науката**. През 2022 г. „Бъров“ ЕООД е осъществило дейност в подкрепа на бизнес организации, изразило

експертни становища в областта на икономиката. Изпълнението на договорите е осъществено от екипи с преподаватели в СА „Д. А. Ценов“.

Сдружение „Националната асоциация по планиране и прогнозиране“, в която членува СА „Д. А. Ценов“ и е своеобразен спин-оф през 2022 г. изпълнява активно проект по ЕИП „Неправителственият сектор в Свищов - в помощ на прокудените от войната“. Сдружението е част от Комитета за наблюдение на Програма „Развитие на човешките ресурси“ за програмен период 2021-2027 г. от квотата на организациите, работещи в сферата на образованието, науката и културата. В Стопанска академия успешно се изпълнява проект „Студентски практики – фаза 2“, който е предпоставка за стимулиране на частни инвестиции в науката.

През отчетната година СА сключи и два договора, чрез които се затвърждава практиката за трансфер на научни достижения към бизнеса и публичния сектор, а именно с Търговски дружества в областта на застраховането и със Съюза на народните читалища.

10. Дейности за постигане на Специфична цел 9. Разширяване на участието на българската научна общност в европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество, като информация за изпълняване на двустранни спогодби, споразумения и др. двустранни документи (Междуправителствени и/или междунституционални)

В подкрепа на усилията на СА за разширяване участието ѝ в европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество, през месец февруари 2022 г. ВУ се включи като партньор в проектно предложение „Ускорена дигитализация на микро, малки и средни предприятия в Северен централен район чрез изграждане и развитие на Европейски цифров иновационен хъб“ („Accelerated digitalisation of SMEs in the North Central Region by building and developing an European Digital Innovation Hub“) по програма на ЕК „Цифрова Европа“. През м. март 2022 г. Стопанска академия стана член на консорциум The KreativEU, в който си партнира с 6 водещи европейски университети - Istituto Politecnico de Tomar, Valahia University of Targoviste, University of South Bohemia in České Budějovi, Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University, University Paul-Valéry Montpellier 3 и Trnava University. Консорциумът кандидатства за финансиране от ЕК с проект Knowledge and Creativity European University (KreativEU) по инициативата European alliances (Call: ERASMUS-EDU-2022-EUR-UNIV-2 — European Universities - Development of new deep institutional transnational cooperation (Topic 2)).

Към м. май 2022 г., Стопанска академия има 106 **Двустранни рамкови договори за сътрудничество**, в т.ч. 92 с висши училища. В Стопанска академия успешно се реализират и множество преподавателски и студентски мобилности по програма Еразъм+ като институцията разполага със **142 чуждестранни партньори** по програмата. В контекста на разширяване на международното сътрудничество и насърчаване на междунституционалното партньорство в областта на обучението и научните изследвания, Стопанска академия работи в посока сключване на **Двустранни меморандуми за сътрудничество на СА „Д. А. Ценов“ с чуждестранни образователни и неправителствени организации**. Партньорства с множество образователни институции в и извън рамките на Европейския съюз спомагат за **повишаване на квалификацията учените от ВУ посредством регулярни научни специализации (мобилности) във водещи научни центрове**.

ВУ в качеството си на водещ бенефициент, през 2022 г. успешно изпълнява 9 проекта, финансирани по програма Еразъм+, сред които: „Adaptation of strategies for corporate social responsibility to address the implication of the Industry 4.0“, „A DIGITAL LEARNING PLATFORM FOR GENERATION Z: PASSPORT TO IFRS“, „Training on business continuity strategies for micro SMEs in the aftermath of Covid-19“, „Commercially Oriented Social Entrepreneurship Training in Vocational Education and Training“, „ECOLOGically Viable Business innovation through ECVET compliant digital Entrepreneurial Skills training“. Партньори по посочените проекти са: Национална федерация на работодателите на хора с увреждания – България; ACEEU GmbH – Германия; FUNDACION

UNIVERSITARIA SAN ANTONIO – Испания; UNIVERZITET U NISU – Сърбия; Mother Teresa University – Северна Македония; BURSA ULUDAG UNIVERSITY – Турция; Istanbul University – Турция; BUCHAREST UNIVERSITY OF ECONOMIC STUDIES – Румъния; VYTAUTAS MAGNUS UNIVERSITY – Литва и др.

В подкрепа на разширяването на участието на българската научна общност в европейското изследователско пространство изследователи от Стопанска академия са членове на редколегии на **18** външни за институцията научни издания ситуирани, както в рамките на Европейския съюз, така и извън него. Част от академичния състав имат опит и като рецензенти на публикации в индексирани в Scopus и Web of Science списания. От друга страна, Стопанска академия е привлякла в качеството им на членове на редколегиите на изданията **42** чуждестранни утвърдени изследователи. Посредством тези членства се допринася за **участието на научната общност в европейското изследователско пространство и разширяването на международното научно сътрудничество**. Стопанската академия членува в **11** национални и международни научни мрежи, а уникални индивидуални регистрации на изследователи с афилиация Стопанска академия се откриват в: **Scopus; Web of Science; Publons, Researchgate, ORCID и др. бази от данни за научна продукция**.

11. Дейности за постигане на Специфична цел 10. Значително интензифициране на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото като цяло

В рамките на висшето училище се осъществява активна политика в посока **интензифициране на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото** посредством предоставянето на експертиза от членовете на академичната общност на бизнеса, държавната и местна администрация и др. заинтересовани страни. Портфолиото на ВУ от иновационни продукти наброява **36**, от които един е патентован като Полезен модел “Интерактивна система за компютърно-асистирано безконтактно изпробване на дрехи и аксесоари чрез адаптиране на инструментариума на добавената реалност и използване на система от дълбочинни камери. През 2022 г. списъка от внедрени в практиката научни резултати от проект се разшири с разработена концептуална рамка на електронното административно обслужване в общините в България.

Изследователи от Стопанска академия, в качеството си на експерти, са участвали и в изготвянето на Планове за интегрирано развитие на община, в оценки на Общински планове за развитие на общини, в разработването на стратегически документи, съдебни експертизи, като оценители на проекти и т.н. В контекста на **интензифициране на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото**, представители на академичната общност в Стопанска академия предоставят консултантски услуги на бизнеса и държавната администрация.

Интензифицирането на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ се постига и посредством сключени от **катедрите** Споразумения за сътрудничество (*Меморандуми за сътрудничество, Двустранни споразумения за сътрудничество, Рамкови споразумения за сътрудничество и взаимодействие*) с представители на практиката и образователни институции. На равнище висше училище, **Стопанска академия** разполага с над **90 договорни партньорства** за сътрудничество с институции и бизнеса, сред които: Българска телеграфна агенция, МЕДИЯ ДАЙРЕКШЪН ЕООД, Moitepari.bg като през 2022 г. СА е съорганизатор на ЕХРО MoitePari 2022 и др.

Към 2022 г. функциониращи към висшето училище структури за изследователска работа, технологичен трансфер и връзки с бизнеса са СВИЩОВСКА АКАДЕМИЯ ЕООД и „Бъров“ ЕООД, които развиват своята дейност в подкрепа на политиката на СА за интензифициране на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото като цяло. За отчетната година **16**

изследователи са част от експертните групи по проекти с бенефициенти като КРИБ, Институт по математика и информатика при Българска академия на науките, Синдикат на българските учители и Министерство на образованието и науката и др.

Връзката между науката, образованието и бизнеса се затвърждава през отминалата година и посредством активното участие на академичния състав на ВУ във вътрешно-институционални, национални и международни научни форуми, уебинари, симпозиуми, уъркшопове и др. През 2022 г. в Стопанска академия са организирани 6 кариерни борси, насочени към информиране, консултиране и сътрудничество на студентите и бизнеса, както и подпомагане на тяхното професионално ориентиране и кариерно развитие. Събитията се реализираха в рамките на дейност 3.1. „Успешни кариери” на проект „Икономическото образование в България 2030”.

12. Насоки за бъдеща работа през 2023 г.

Дългосрочна цел за развитие на научните изследвания в СА „Д. А. Ценов” – Свищов е превръщането ѝ в разпознаваем субект в националното и международното научно пространство. В подкрепа на тази цел ВУ е поставило фокус върху подобряване на институционалната екосистема за научното развитие на академичния състав и научноизследователската дейност и привличане на външни ресурси на проектен принцип.

Като насоки за бъдеща работа СА насочва своите усилия към разширяване участието си в научни инициативи и проектни активности в рамките на националното и международното научноизследователско пространство. В същото време стремежа на ВУ е да активизира и връзката наука-практика като с това да насърчи иновационните процеси в бизнеса и публичния сектор, основани на научни резултати.

Стопанска академия „Д. А. Ценов” Свищов ще продължи да провежда целенасочена, ориентирана към резултати и високи научни постижения политика по отношение на своята научноизследователска и проектна дейност.

22 юни 2023 г.
Свищов

РЕКТОР:
/Проф. д-р Марияна Божинова/